

1. PANORAMA GENERAL

1.1. Dades bàsiques

Superfície: Té una superfície de 477.000 Km² (710.850 Km² si s'inclou el Sàhara Occidental).

Capital: Rabat (652.000 hab.)

Principals ciutats: Les principals ciutats són: Casablanca (3.043.000 hab.), Salé (793.000 hab.), Rabat (652.000 hab.), Marràqueix (598.000 hab.), Fes (587.000 hab.), Tànger (457.000 hab.) i Tetuan (435.000 hab.).

Idioma oficial: Àrab (llengua oficial), Francés i Berber. El castellà es parla a la zona nord del país.

Diferència horària: - 1 GMT

Grups ètnics: La població marroquina es divideix en dues ètnies, els àrabs i els berbers.

Els àrabs es van establir al Marroc en el segle VIII, procedents d'Aràbia.

Els berbers, de raça blanca i origen desconegut, van ser els primers pobladors del Marroc. Actualment existeixen tres grups principals –Masmuda, Sanhaya i Zenata- que parlen diferents dialectes. Es creu que els berbers són l'ètnia majoritària.

Religió: L'ISLAM és la religió de l'Estat, practicada per quasi la totalitat de la població, però existeix llibertat de culte. El 98% dels marroquins són de confessió sunita, del ritus malekita. Existeixen minories jueves i cristianes.

Moneda: Dirham.

1.2. Població i recursos humans

Població estimada: L'últim cens realitzat l'any 1994 indica que la població era de 26.073.717 habitants, s'estima actualment una població de 29,2 milions d'habitants, dels que el 56% és població urbana.

Densitat de la població: La densitat de població el 2001 era de 40,5 habitants per Km².

Població activa: La població del Marroc és jove (la població per sota dels 15 anys se situa en un 32%) i, per altra banda, augmenta l'esperança de vida (67 anys), tenint en compte que hi han diferències entre la població urbana i la rural.

La classe mitja representa només el 8,5% de la població i l'índex de pobresa ha augmentat del 13%, 1990/91, al 19%, 1999.

Un tret característic de la població activa és la seva joventut. Més del 50% se situa entre els 15 i 34 anys.

L'índex d'ocupació femenina ha anat retrocedint en front dels homes que es manté més estable. El 50% de la població ocupada no té títol, i el 46% està ocupat en el sector primari. L'atur incideix sobre tot en la població jove i en el medi urbà.

1.3. Importància del país en la regió

El Marroc forma part de la regió del Magrib, junt amb Algèria, Tunísia, Líbia i Mauritània que, en conjunt, posseeixen un reduït pes en l'economia mundial.

El PIB de la regió suposa al voltant del 0,3% del PIB mundial. El Magrib representa el 21,6% de l'economia de l'Àfrica i, dins d'ella, el Marroc representa un 7,4% del PIB africà, front del 10% que representa Algèria.

En referència al PIB per càpita, el Marroc se situa per sota de la mitja dels països del Magrib amb 1.180 \$.

PES ECONÒMIC DEL MAGRIB AL MÓN (2001)

	PIB	PIB per càpita	Població
	Mil Milions \$	Dòlars	Milions
Àfrica	517,1		817,1
Magrib	100,67	1.307,5	72,60
?? Algèria	50,4	1.630	30,9
?? Marroc	34,6	1.180	29,2
?? Tunis	20,1	2.070	9,7
?? Mauritània	0,97	350	2,8
Resta d'Àfrica	416,4		744,5
Amèrica Llatina	1.900	3.560	523,7

Font: Banc Mundial.

2. MARC ECONÒMIC

2.1. Anàlisi de la conjuntura

A diferència d'anys previs, el creixement del PIB el 2001 va ser del 6,5% com a conseqüència del considerable augment de la producció agrícola en relació als anys anteriors de la sequera. Els sectors industrial i de serveis van créixer un 4% també per sobre els anys anteriors. Aquesta evolució ha anat acompanyada d'un augment dels ingressos per turisme i, sobre tot, per l'espectacular creixement de les remeses d'emigrants.

La venda a Vivendi del 35% del capital de l'operador telefònic tradicional, Maroc Telecom, en 23,3 mil milions de Dh va servir per proporcionar un saldo positiu a la **balança de pagaments** del 2001 i per contenir el **dèficit públic** en el 2,7% del PIB.

Els preus es van mantenir bastant estables el 2001 amb un augment del 0,6% tot i que **el Dirham es va devaluar** en un 5%.

L'atur va augmentar fins el 22% a finals del 1999, tot i que s'ha anat reduint fins a situar-se a 19,5% el 2001. Per l'any 2002 el FMI el va situar en un 18,7%.

A pesar de la lleugera recuperació de les exportacions marroquines en els últims anys, el Marroc no ha aprofitat el creixement de la demanda mundial dels anys 90 i la seva participació en intercanvis comercials és molt baixa. **El dèficit comercial** l'any 2001 es va reduir en 43,4 mil milions de Dh i la tendència es manté l'any 2002 presentant a setembre del 2002 un descens del dèficit comercial de 12,3% respecte al mateix període de l'any 2001. La cobertura l'any 2001 es va situar en un 64,9%.

Respecte a les **inversions**, la concessió de la segona llicència de telefonia mòbil GSM el juliol de 1999 a un consorci dirigit per Telefónica Española per 1.100 milions de \$ va augmentar considerablement l'entrada de capital estranger i les reserves oficials; al marge d'això, la inversió directa exterior es va mantenir reduïda. Les inversions i préstecs privats estrangers van baixar. Com esmentat anteriorment, el gener del 2001 es va registrar una altre gran operació d'inversió privada, la venda a Vivendi.

Sense tenir en compte les operacions registrades per les concessions de la segona llicència de GSM i la venda de part del capital de Maroc Telecom, el **dèficit públic** se situa en un 8,8%. L'aspecte més preocupant del pressupost públic és la composició de la despesa; les despeses de personal cada vegada més altes per l'augment del salari mínim en un 10%, per les noves contractacions públiques i per la generalització de la cobertura mèdica al conjunt de funcionaris.

2.2. Comerç exterior

Entre els anys 1993 i 2001 s'observa un creixement desigual, fent que el dèficit comercial hagi augmentat a causa del major nivell d'importacions que d'exportacions. Però aquesta tendència es va invertir el 2001 donat que s'observa un lleuger creixement de les exportacions (2%) superior al creixement de les importacions (1,1%), respecte de l'any anterior. La tendència durant l'any 2002 es manté ja que, a setembre de 2002, disminueixen les importacions (-0,63%) en front a l'augment de les exportacions (7,9%).

Balança Comercial: Evolució (dades en milions d'Euros)

	1998	1999	2000	2001	2002 (*)
Import	9.197	10.108	12.513	12.250	8.762
Variació %	+8,8%	+7,4%	+15,67%	+1,1%	-0,63%
Export	6.395	7.024	8.050	7.955	6.068
Variació %	+2,3%	+7,3%	+7,08%	+2%	+7,9%
Saldo	-2.802	-3.084	-4.463	-4.295	-2.694
Variació %	+27,1%	+7,5%	+35,23%	-0,6%	-12,3%
Index de Cobertura	69,5	68,8	64,3	64,9	68,8

(*) Període gener-setembre

Font: Office des Changes

En quant a les exportacions, els últims 4 anys s'ha donat una evolució, passant d'exportar bàsicament productes alimentaris a exportar majoritàriament béns de consum. Respecte les importacions, el 2001, encapçalen el rànquing béns semi-acabats i els béns d'equip. De totes maneres, l'apreciació general és que es tracta d'un país que basa essencialment la seva economia en l'agricultura però que el pes dels factors industrials està en clar augment.

Estructura dels intercanvis comercials. (Per grups en %)

	1998		1999		2000		2001		2002 (*)	
	Export.	Import.	Export.	Import.	Export.	Import.	Export.	Import.	Export.	Import.
Prods. Agrícoles	30,8	14,1	20,2	10,9	21,3	11,6	20,2	12,5	21,2	12,6
Prods. Energètics	2,2	10,9	2,7	12,3	3,7	17,7	4	17,7	3,6	16,8
Matèries Primeres	16,3	9,4	10,6	7	9,6	6,5	9,3	6,2	9,2	7,1
Prods. Semi-elaborats	24,2	24,1	18,6	20,6	21,6	19,8	21,6	21,2	22,4	23,7
Béns d'equip	4,4	26,7	9,2	26,2	6,1	20,8	5,5	18,4	6,1	20,9
Béns de consum	22,1	14,8	38,7	23	37,7	23,5	39,1	23,9	37,2	24

(*) Període gener-setembre

Font: Office des Changes

Respecte als principals proveïdors i clients del Marroc, a l'origen i destí dels seus intercanvis comercials, trobem que Europa ocupa el primer lloc, seguit d'Àsia i Amèrica.

En la llista dels proveïdors principals del Marroc, Espanya ocupa tradicionalment el segon lloc, per darrera de França. El 2001 el valor percentual en relació a les importacions totals del Marroc va augmentar respecte de l'any anterior i representen el 10,32%. Li segueixen països com Gran Bretanya, Itàlia, Alemanya i Aràbia Saudita.

A la llista dels principals clients del Marroc, Espanya se situa també en el segon lloc. L'any 2001 van créixer de nou les importacions que es van traduir en un 15,26% del total exportat pel Marroc. Les posicions dels principals clients del Marroc són França, Espanya, Gran Bretanya, Itàlia, Alemanya i EEUU.

2.3. Deute extern

El deute públic extern se situà, l'any 2001, en els 14.200 milions de \$ (43,3% del PIB).

Respecte el deute bilateral, s'aprecia una disminució de 1.100 milions de dòlars degut, fonamentalment, a les operacions d'anul·lació i de conversió de deute en inversions. El deute contret en els mercats i institucions financeres internacionals també es va reduir per l'efecte del tipus de canvi, depreciació de l'euro i del ien en front el \$.

Dins del programa de gestió activa del deute que s'ha portat a terme per les autoritats marroquines, s'han de destacar els acords signats per França i Espanya, en el marc del Club de Paris, per convertir una part del deute amb aquests països en inversions privades al Marroc. L'acord signat amb Espanya el setembre 2000, preveia la conversió del deute en inversions per un import de 40 milions de \$.

2.4. Tipus de canvi

El control de canvis es va suavitzar progressivament i des del 1993 la convertibilitat del dirham és efectiva per les operacions corrents.

El mercat de canvis marroquins va néixer el 1996 i constitueix un pas més en la liberalització i desenvolupament del sector financer i posa fi a la obligació de cessió de divises al Bank Al-Maghrib. El mercat reservat inicialment a les operacions entre bancs locals, s'ha obert des del gener de 1997, autoritzant als bancs locals a realitzar operacions al comptat de compra i venda de divises contra divises de bancs estrangers.

1\$ = 11,31734 Dh. (2001) / 1\$= 11,07199 Dh. (2002)

3. COMERÇ BILATERAL CATALUNYA/ESPANYA-MARROC

Exportacions catalanes /espanyoles a Marroc (Xifres en milions d'euros)

Origen	2000	2001	2002
Catalunya	349	428	441,835
Espanya	1.369	1.504	1.683,972
% Catalunya/Espanya	25,49%	28,45%	26%

Importacions d'origen Marroquí a Catalunya /Espanya (Xifres en milions d'euros)

Destí	2000	2001	2002
Catalunya	185	275	294,038
Espanya	965	1.221	1.377,380
% Catalunya/Espanya	19,17%	22,52%	21%

Font: www.icex.es

Les exportacions catalanes l'any 2001 als països del Magrib¹ s'han incrementat en un 17,4%, percentatge molt superior a l'augment de l'any anterior que va ser d'un 9%. Marroc guanya dues posicions en el rànquing dels països clients de Catalunya respecte l'any anterior, situant-se en 428 milions d'euros, amb un creixement de 22,6% i s'estableix en la posició 12ena. Per a Espanya el Marroc ocupa la 9ena posició, situant-se en 1.504 milions d'euros amb un creixement del 9,9% respecte l'any anterior.

Les principals exportacions de Catalunya corresponen a materials tèxtils, productes químics, vehicles de transport, peces tèxtils de vestir i material elèctric. Les d'Espanya corresponen a materials tèxtils, productes químics, vehicles de transport i combustibles i lubricants.

Respecte a Catalunya, les importacions procedents dels països del Magrib han augmentat un 10,2%. Marroc és el país que presenta l'augment més important amb un 48,7%, situant-se en 275 milions d'euros. En el cas d' Espanya, les importacions van totalitzar els 1.221 milions d'euros amb un creixement del 26,6%.

Per Catalunya, els productes que més s'importen són els dels sectors de les peces tèxtils de vestir, pesca, mol·luscs i crustacis i el material elèctric. En quant a Espanya, són les peces tèxtils de vestir i la pesca, mol·luscs i crustacis.

¹ Magrib: Algèria, Líbia, Marroc, Mauritània i Tunísia.

4. INVERSIÓ ESTRANGERA

La inversió estrangera no va començar a tenir un pes significatiu al Marroc fins a finals dels 80. Només a partir del 1989 la inversió estrangera va arribar a l'1% del PIB. Les concessions i privatitzacions d'alguns serveis públics, així com importants operacions realitzades en el sector de les telecomunicacions han tingut un impacte molt important sobre el creixement de les inversions estrangeres al Marroc. Exemples d'aquest fet són la concessió de la central tèrmica "Jorf Lasfar", el 1997, la concessió de la segona llicència de telefonia mòbil l'any 1999 i la parcial privatització de la companyia estatal de comunicacions "Maroc Telecom" a finals de desembre de 2000.

En el període 1997-2001, els principals països inversors al Marroc, per ordre d'importància, han estat França (43,2%), Portugal (9,4%), EEUU (8,5%), Països Baixos (8,2%), Espanya (5,9%), Suècia (4,9%), Alemanya (3,8%) i Regne Unit (2,3%).

Els principals sectors que van captar les inversions estrangeres van ser, per ordre d'importància, les telecomunicacions (52,7%), la indústria (13,9%), la banca (8,4%), el petroli (5,2%), energia i mines (5,0%), immobiliari (3,4%), comerç (3,0%), i el turisme (1,8%).

Respecte a les inversions estrangeres l'any 2001 i pel que es refereix a la classificació per països, l'operació de Vivendi i d'altres inversions importants de grups francesos en el sector dels ciments, comerç i distribució, així com en d'altres operacions en el sector turístic, fan que destaquí França com a primer país inversor. Espanya, pel seu compte, gràcies al sector de les telecomunicacions, del turisme i del transport i la concessió d'alguns serveis públics, segueix apareixent en els primers llocs de la classificació.

Els principals països inversors al Marroc, per ordre d'importància, l'any 2001 van ser: França (83,7%), Portugal (4,3%), Espanya (2,9%), EEUU (2,8%), Suïssa (1,4%), Gran Bretanya (0,8%) i Alemanya (2,2%).

L'any 2001, les inversions més importants es van dirigir als sectors de: telecomunicacions (79,7%), indústria (7,5%), comerç (3,3%), altres serveis (3,0%), immobiliari (2,5%), banca (2,5%) i turisme (1%).

L'any 2000 les inversions espanyoles al Marroc van ascendir a 66.524 milers d'Euros en front als 102.794 milers de l'any 2001, és a dir, es va registrar una variació positiva del 54,52%.

REGISTRE D' INVERSIONS ESPANYOLES AL MARROC / INVERSIÓ BRUTA (En milers d'euros)

PAÍS DE DESTÍ	Gener - Desembre 2000		Gener - Desembre 2001	
	Import	Variació 2000/1999	Import	Variació 2001/2000
MARROC	66.524	-63,74%	102.794	54,52%

L'estructura sectorial que va captar les inversions espanyoles l'any 2001 és la següent:

SECTORS	Gener- Desembre 2000	Gener- Desembre 2001
TOTAL 01 AGRICULTURA, RAMADERIA, CAÇA, SIL. I PESCA	156	64
TOTAL 02 PRODUC./DISTRIB. ELÈCTRICA, GAS I AIGUA	0	3.364
TOTAL 03 INDUST. EXTRACTIVES, REFÍ PETROLI	395	3
TOTAL 04 ALIMENTACIÓ/BEGUDES I TABAC	0	7.379
TOTAL 05 INDÚSTRIA TÈXTIL I DE LA CONFECCIÓ	11	40
TOTAL 06 INDÚSTRIA PAPER, EDICIÓ, ARTS GRÀFIQUES	0	0
TOTAL 07 IND. QUÍMICA I TRANSF. CAUTXÚ I PLÀSTICS	10	414
TOTAL 08 ALRES MANUFACTURES	15.476	420
TOTAL 09 CONSTRUCCIÓ	307	0
TOTAL 10 COMERÇ	1.071	613
TOTAL 11 HOSTALERIA	0	0
TOTAL 12 TRANSPORTS I COMUNICACIONS	31.593	87.591
TOTAL 13 INTERMEDIACIÓ FINANC., BANCA I ASSEGURANCES	13.892	1
TOTAL 14 ACTIVITATS IMMOBILIÀRIES I SERVEIS	580	2.906
TOTAL 15 GESTIÓ DE SOCIETATS I TINENÇA DE VALORS	3.026	0
TOTAL 16 ALTRES	10	0
*** TOTAL GENERAL	66.524	102.794

REGISTRE D'INVERSIONS ESPANYOLES AL MARROC/INVERSIÓ BRUTA (En milers d'euros)
DISTRIBUCIÓ PER PAÍS I COMUNITAT AUTÒNOMA - CATALUNYA

País Destí	Gener - Desembre 2000		Gener - Desembre 2001	
	Import	Variació 2000/1999	Import	Variació 2000/2001
MARROC	606	-85,08%	7.007	1.056,27%

En l'actualitat i malgrat la inexistència de registres descriptius, segons informa el BMCE Bank, existeixen quasi mil empreses espanyoles instal·lades al Marroc que operen en els diferents sectors d'activitat, de les quals una tercera part serien catalanes.

Fonts: "Informe sobre l'Economia i el comerç mundial i del comerç de Catalunya amb l'Estranger", Generalitat de Catalunya, Direcció General de Comerç, Servei de Programació Comercial, 2001.
Ministerio de Economía, Secretaría de Estado de Comercio y Turismo, Dirección General de Comercio e Inversiones (www.mcx.es).
Office des Changes (www.oc.gov.ma), Ministère de l'Économie et des Finances du Maroc.
Nota informativa de les inversions catalanes a Marroc, Serveis d'Informació, Direcció Regional de Comerç-Institut Espanyol de Comerç Exterior (ICEX).